

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ
У СПРОБАХ ПРОТИДІЇ АГРЕСІЇ
РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ
(ДОКУМЕНТИ ТА КОМЕНТАРІ)

РЕЗОЛЮЦІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН 76/70
“ПРОБЛЕМА МІЛІТАРИЗАЦІЇ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ
ТА МІСТА СЕВАСТОПОЛЯ, УКРАЇНА,
А ТАКОЖ ЧАСТИН ЧОРНОГО
ТА АЗОВСЬКОГО МОРІВ” (2021 Р.)*

Генеральна Асамблея,

Посилаючись на Статут Організації Об'єднаних Націй, в якому зазначено, зокрема, що всі члени Організації Об'єднаних Націй повинні у своїх міжнародних відносинах утримуватися від погрози силою або її застосування проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави або будь-яким іншим способом, несумісним з цілями Організації Об'єднаних Націй,

Посилаючись також на свою резолюцію 2625 (XXV) від 24 жовтня 1970 року, якою вона схвалила Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, і принципи, що містяться в ній,

Пам'ятаючи про Гельсінський заключний акт 1975 року Наради з безпеки та співробітництва в Європі та Декларацію про керівні принципи щодо відносин між її державами-учасницями, що містяться у ньому,

Посилаючись на свою резолюцію 68/262 від 27 березня 2014 року про територіальну цілісність України, в якій вона підтвердила свою відданість суверенітету, політичній незалежності, єдності та територіальній цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах,

Посилаючись також на свої резолюції 73/194 від 17 грудня 2018 року, 74/17 від 9 грудня 2019 року та 75/29 від 7 грудня 2020 року щодо проблеми мілітаризації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Україна, а також частин Чорного та Азовського морів,

* Резолюція Генеральної Асамблеї ООН, ухвалена 9 грудня 2021 р. [без звернення до Головного комітету (A/76/L.22 і A/76/L.22/Add. 1)] 76/70 “Проблема мілітаризації АР Крим та міста Севастополя, Україна, а також частин Чорного моря і Азовського моря”. Див.: Problem of the militarization of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, Ukraine, as well as parts of the Black Sea and the Sea of Azov. Resolution 76/70 adopted by the General Assembly on 9 December 2021 <<https://digitallibrary.un.org/record/3952032?ln=en&v=pdf>> (accessed: 26.02.2024). Переклад О. Кресіна.

Посилаючись ще на свої резолюції 71/205 від 19 грудня 2016 року, 72/190 від 19 грудня 2017 року, 73/263 від 22 грудня 2018 року, 74/168 від 18 грудня 2019 року та 75/192 від 16 грудня 2020 року щодо ситуації з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, Україна,

Серйозно стурбована тим, що положення цих резолюцій та відповідних рішень міжнародних організацій, спеціалізованих установ і органів системи Організації Об'єднаних Націй не були імplementовані Російською Федерацією,

Посилаючись на свою резолюцію 3314 (XXIX) від 14 грудня 1974 року, у додатку до якої було зазначено, зокрема, що жодне територіальне надбання або особлива вигода, отримані в результаті агресії, не є і не будуть визнані законними,

Засуджуючи триваючу тимчасову окупацію частини території України, а саме Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (далі – Крим), Російською Федерацією та підтверджуючи невизнання їх анексії,

Нагадуючи, що тимчасова окупація Криму та погроза силою або її застосування проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України з боку Російської Федерації суперечить зобов'язанням, взятим згідно з Меморандумом про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештський меморандум) від 5 грудня 1994 року¹, в якому, серед іншого, були підтверджені зобов'язання утримуватися від погрози силою або її застосування проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України та зобов'язання поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України,

Глибоко стурбована незаконним захопленням і встановленням контролю Російською Федерацією над колишніми місцями зберігання ядерної зброї в Криму, що може становити загрозу регіональній та глобальній безпеці,

Висловлюючи стурбованість зусиллями Російської Федерації поширити свою юрисдикцію на ядерні об'єкти та матеріали в Криму, щодо яких продовжують застосовуватися Угода між Україною та Міжнародним агентством з атомної енергії про застосування гарантій у зв'язку з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї та Додатковий протокол до неї,

Висловлюючи також занепокоєння щодо триваючого погіршення міжнародної безпеки й архітектури контролю над озброєннями, зокрема внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією територій Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що мало дестабілізуючий вплив на міжнародні режими контролю над озброєннями та заходи щодо зміцнення довіри та безпеки, у тому числі встановлені Договором про відкрите небо, Договором про звичайні збройні сили в Європі² та Віденським документом 2011 року про заходи щодо зміцнення довіри та безпеки, та відкидаючи спроби Російської Федерації обґрунтувати свої дії у тимчасово окупованому Криму імplementацією міжнародних режимів контролю над озброєннями,

¹ A/49/765-S/1994/1399, додаток I.

² Див. CD/1064.

Підтверджуючи, що захоплення Криму силою є незаконним і порушенням міжнародного права, а також підтверджуючи, що ці території має бути негайно повернуто,

Нагадуючи про заборону, згідно з міжнародним гуманітарним правом, для окупаційної держави примушувати захищених осіб служити в її збройних або допоміжних силах, у тому числі шляхом тиску або пропаганди, спрямованої на забезпечення добровільного призову на військову службу, засуджуючи триваючі рекрутингові й призовні кампанії в Криму та кримінальні переслідування, які передбачають штрафи, виправні роботи та тюремне ув'язнення жителів Криму за ухилення від призову,

Стурбована спробами використовувати освіту дітей у Криму для їхнього переконання приєднатися до російських збройних сил,

Посилаючись на наказ Міжнародного трибуналу з морського права від 25 травня 2019 року про тимчасові заходи у Справі про затримання трьох українських військових кораблів (Україна проти Російської Федерації) та процесуальний наказ № 1 Арбітражного суду між Україною та Російською Федерацією, створеного відповідно до Додатку VII до Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року щодо спору про затримання українських військових кораблів та військовослужбовців, від 22 листопада 2019 року,

Відзначаючи той факт, що занепокоєння станом безпеки, неспровоковане нарощування сил в Україні та навколо неї та проведення російських військових навчань у регіонах Чорного та Азовського морів, що супроводжується припиненням та обмеженням законного здійснення навігаційних прав і свобод, ще більше дестабілізують економічні та соціальні послуги, зокрема в прибережних регіонах України,

Підтримуючи відданість України дотриманню міжнародного права в її зусиллях покласти край тимчасовій російській окупації Криму,

Відзначаючи створення Міжнародної Кримської платформи та прийняття Спільної декларації учасниць Міжнародної Кримської платформи³,

1. *Наполегливо закликає* Російську Федерацію, як державу-окупанта, негайно, повністю та беззастережно вивести свої збройні сили з Криму та без зволікань припинити тимчасову окупацію території України.

2. *Закликає* всі держави-члени та відповідні міжнародні організації співпрацювати з Організацією Об'єднаних Націй у заохоченні та підтриманні зусиль, спрямованих на якнайшвидше припинення російської окупації Криму, та утримуватися від будь-яких дій чи взаємин з Російською Федерацією щодо Криму, що не відповідають цій меті.

3. *Підтримує* зобов'язання та узгоджені зусилля міжнародного співтовариства, в тому числі в рамках міжнародних ініціатив і Міжнародної Кримської платформи, щодо відповіді на наявні й нові виклики, які походять від зростаючої мілітаризації Криму і частин Чорного та Азовського морів, що

³ A/76/503-S/2021/908, додаток.

підриває безпеку і стабільність у регіоні та за його межами, а також підтримує мирну деокупацію Криму.

4. Підкреслює, що присутність російських військ у Криму суперечить національному суверенітету, політичній незалежності та територіальній цілісності України та підриває безпеку й стабільність сусідніх країн і європейського регіону.

5. Знову висловлює серйозну стурбованість у зв'язку із зростаючою мілітаризацією Криму Російською Федерацією, як державою-окупантом, а саме триваючою дестабілізацією Криму внаслідок переміщення Російською Федерацією звичайних озброєнь, включно з передовими системами озброєння, бойовими танками, бойовими броньованими машинами, літаками, здатними нести ядерну зброю, гелікоптерами та ракетами, а також стрілецькою та легкою зброєю, боєприпасами та військовим персоналом на територію України, і наполегливо закликає Російську Федерацію невідкладно припинити таку діяльність.

6. Закликає Російську Федерацію взяти конструктивну участь у механізмах зміцнення довіри і безпеки та зменшення ризиків для забезпечення прозорості своєї регулярної військової діяльності в Криму, яка підриває стабільність, військову передбачуваність і довіру в ширшому регіоні.

7. Засуджує використання Російською Федерацією захоплених українських підприємств військової промисловості в окупованому Криму, зокрема для подальшого розвитку та нарощування сил.

8. Закликає Російську Федерацію утриматися від спроб поширити свою юрисдикцію на ядерні об'єкти та матеріали в Криму.

9. Висловлює глибоку стурбованість продовженням призову Російською Федерацією жителів Криму, в тому числі тих, хто має українське громадянство, до своїх збройних сил, включаючи направлення на військові бази в Російській Федерації, і закликає Російську Федерацію невідкладно припинити таку діяльність, що суперечить міжнародному гуманітарному праву.

10. Закликає Російську Федерацію утриматися від створення навчальних закладів, які забезпечують бойову підготовку кримських дітей із заявленою метою підготовки до військової служби в збройних силах Росії, утриматися від створення курсів бойової підготовки в школах Криму та припинити зусилля щодо офіційного залучення кримських навчальних закладів до системи "військово-патріотичного" виховання Російської Федерації.

11. Знову висловлює свою стурбованість щодо численних військових навчань російських збройних сил, які проводяться в Криму та частинах Чорного і Азовського морів, які підривають регіональну безпеку та спричиняють значні довгострокові негативні екологічні наслідки в регіоні.

12. Закликає Російську Федерацію утримуватися від незаконної діяльності в Криму та частинах Чорного і Азовського морів, включаючи, але не обмежуючись втручанням та блокуванням навігації як для комерційних суден, які прямують до та з портів України, так і для державних суден під різними прапорами, що ще більше загострює напруженість у регіоні та за його межами.

13. Засуджує будівництво Російською Федерацією військово-морських кораблів на захоплених верфях у тимчасово окупованому Криму, що ще більше сприяє нарощуванню сил і створює загрозу регіональній безпеці та стабільності.

14. Висловлює свою стурбованість розширенням військово-морських баз Чорноморського флоту Російської Федерації в Криму.

15. Також висловлює занепокоєння з приводу прийняття Російською Федерацією законодавства, яке надає її національній гвардії право блокувати райони, прилеглі до певних об'єктів інфраструктури в Криму та частинах Чорного, Азовського морів і Керченської протоки, і яке тому може бути використано для втручання в навігаційні права в порушення міжнародного права.

16. Далі висловлює своє занепокоєння з приводу розгортання Російською Федерацією збройних сил і сил безпеки для захисту морських нафтових платформ, розташованих у Чорному морі, які є власністю України та які були захоплені Російською Федерацією, таким чином не даючи Україні користуватися її морськими районами, експлуатації Російською Федерацією глибинних природних ресурсів у цих районах та узурпації нею тут юрисдикції України.

17. Висловлює своє глибоке занепокоєння з приводу небезпечного зростання напруженості та невиправданого застосування сили Російською Федерацією проти України в Чорному, Азовському морях і Керченській протоці, включно з навмисним перешкоджанням руху транспорту.

18. Закликає Російську Федерацію беззастережно та невідкладно повернути Україні все обладнання та зброю, вилучені зі суден "Бердянськ", "Нікополь" та буксира "Яни Капу" під час необґрунтованого застосування сили Російською Федерацією 25 листопада 2018 року.

19. Заохочує подальші переговори для забезпечення звільнення Російською Федерацією всіх незаконно затриманих громадян України та їхнього безпечного повернення в Україну.

20. Закликає Російську Федерацію утримуватися від перешкоджання законному здійсненню навігаційних прав і свобод, що здійснюються відповідно до чинного міжнародного права, включно з положеннями Конвенції ООН з морського права 1982 року⁴, включаючи, але не обмежуючись, закриття морських акваторій під приводом військових навчань у Чорному, Азовському морях і Керченській протоці.

21. Засуджує будівництво та відкриття Російською Федерацією мосту через Керченську протоку та залізничного мосту, які є частиною проекту магістралі "Таврида" між Російською Федерацією та тимчасово окупованим Кримом, що сприяє подальшій мілітаризації Криму й обмежує розміри суден, які можуть дістатися до українських портів на Азовському узбережжі.

22. Також засуджує посилення військової присутності Російської Федерації в частинах Чорного та Азовського морів, включно з Керченською прото-

⁴ United Nations, Treaty Series, vol. 1833, No. 31363.

кою, а також переслідування комерційних суден з боку Російської Федерації й обмеження там нею міжнародного судноплавства, що ще більше посилює економічну та соціальну ситуацію в ширшому Донецькому регіоні, який вже постраждав від тимчасової окупації Криму, та наступних постійних дестабілізуючих дій з боку Російської Федерації.

23. *Далі засуджує* візити російських офіційних осіб до тимчасово окупованого Криму, в тому числі у зв'язку з проведенням військових навчань, військових парадів та інших заходів.

24. *Закликає* всі держави-члени, а також міжнародні організації й спеціалізовані установи утримуватися від будь-яких не погоджених з Україною візитів до Криму.

25. *Вирішує* продовжити розгляд цього питання на своїй сімдесять сьомій сесії.

48-е пленарне засідання
9 грудня 2021 року